

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ನದಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಳಿ ನದಿ ಸೇರಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವ ವೇಳಿಪರಂತಹ ಹಿರಿಯರ ಕೊಡುಗೆ ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಕಾಳಿ ನದಿಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವ, ನದಿಯ ಪವಿತ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಕಾಳಿಯಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಗಿಡಮರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಡು ಹೇಳುವ ಇವರು - ನವರಾತ್ರಿ, ತುಳಸಿ ಹಬ್ಬದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನ ಒಂದೆಡೆ ಕಲತಾಗ ಹಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹತ್ತಾರು ಜನ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಸುತ್ತುತ್ತಾ, ವಾದ್ಯ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಕೋರಸ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ, ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವ ರೀತಿ ಕೂಡ ಹೌದು; ನದಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ದಾಟಿಸುವ ಕಾಳಜಿಯೂ ಹೌದು.

ಜೇನುಹುಳುಗಳ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ತ್ರಿಯೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ, ಜೇನುಹುಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳು ವೇಳಿಪರ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಹುಳುಗಳು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಕಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಹೂಗಳ ಮರದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿ, ಅವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ, ಗೂಡು ಕಟ್ಟುವ ಪರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಮಾತಾಡಬಲ್ಲರು. ಪರಿಸರ ಕಲಿಸಿದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇದು. ಬಹುಶಃ ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದವರಿಗೂ ಇರದಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿ ಇವರಿಗೆ ಇದೆ.

ಇಂದು ಕೀಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಮಹಾದೇವ ವೇಳಿಪರ ತಾವಿರುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲೂ ಕಾಣುವ ಕಾಂಟಿ (ಉಂಬಳ) ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾಳಜಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲಿಗೆ ಉಂಬಳ ಕಟ್ಟಿ ರಕ್ತ ಸೋರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗಡಿಬಿಡಿ. ಆದರೆ ಇವರು ಅದಕ್ಕೆ

ನೋವಾಗದಂತೆ ತೆಗೆದು, ಕಾಲಿನ ನಜು ಕಳೆಯುವ ಅದ್ಭಾವವುರೋ ಸೊಪ್ಪಿನ ರಸ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ಬಿದ್ದ ಉಂಬಳವನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ತರಗಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಕಿ 'ಅವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಅಗಲಿ ಬಿಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಇವು ಬೇಕು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಜೆ ನಾಲ್ಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತ ಕೇಳುವ ಒಂದೇ ಹಾಡು ಜೀರುಂಡೆಗಳದ್ದು. ಅವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿರುವುದು ಅಪರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪ. ಮಹಾದೇವ ಇಂತಹುದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಿಗಳಿದರೆ ಕಾಡು ಮಾತಾಡಿದಂತಹ ಅನುಭವ. ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿಷಯ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಎಂಬುದು ಮಾತನಾಡುವ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತೇ ಆಗದಷ್ಟು ಸರಳ ಮನುಷ್ಯ ಇವರು.

ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾದೇವ ವೇಳಿಪರ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಕಂಡವರು. 'ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಆಸ್ತತ್ಯೆಗೆ ಹೋಗಲು

ಯಾರ ಬಳಿಯೂ ದುಡ್ಡು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಜೋಯಿಡಾಕ್ಕೆ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮನೆಮದ್ದುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಕಲಿಸಿದ್ದ ನಾಟಿ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಕೂಡ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ ಆಸ್ತತ್ಯೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸರಿಯಾದ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾದೇವ ವೇಳಿಪರರು ಉತ್ತಮ ಮನೆ ಮದ್ದು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರಿಣಿತರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಅನೇಕ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಔಷಧ ತಯಾರಿಸಿ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಬದಲಿಗೆ ಅವರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾವು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಜೀವ.

ಮಹಾದೇವ ಅಜ್ಜನೊಂದಿಗೆ ಲೇಖಕಿ

ಕುಣಬಿಗಳ ಮೂಲ ಬೆಳೆ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳು. ಸುಮಾರು 38 ಜಾತಿಯ ಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಗುರ್ತಿಸಬಲ್ಲರು. ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನೇ ಬೆಳೆದು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಇವರು ಎಂದಿಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ಲಾಭ ಗಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದರ್ಶದ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತವರು. ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಗೌರವಿಸಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವವರು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜೋಯಿಡಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳ ಮೇಳ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶೇಷ ತಳಿಗಳ ಗಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವಿರಳ ತಳಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಮಹಾದೇವ ವೇಳಿಪರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ

ನೀಡಿದ್ದರ ಫಲ ಇಂದು ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ತಮಗೆ ಭೇಟಿ ಆದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಒಂದೇ ಮಾತು 'ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯಬೇಡಿ, ಮರಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ?'

'ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಸಮಯವಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದೆವು' ಎನ್ನುವ ಇವರು, ಬೆಳಕು ಮೂಡಿದೊಡನೆ ಕೂಗುವ ಹಾಗೂ ಸಂಜೆ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಾಗ ಕೂಗುವ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜೋಯಿಡಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರು, ಅವುಗಳ ಜೀವನಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಯಾವ ಹಣ್ಣು ಇಷ್ಟ, ಯಾವ ಹೂವು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ವರ್ಷ ಎಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಿವರ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಸುಮಾರು 33 ಜಾತಿಯ ಕಾಡಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇದೆ.

ತುಳಸಿ ಪದ, ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇವರು ಹಾಡಬಲ್ಲರು. ಕುಣಬಿಗಳ ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಂತಹ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಸತತ 48 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಹಾಡಬಲ್ಲರು. ಕುಣಬಿಗಳ ಸಿಗ್ನೋ ಬೇಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಡುಗಳು, ಕುಣಬಿಗಳು ಆಚರಿಸುವ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಮೂಲ ಕಸುಬಾಗಿರುವ ಕುಂಬ್ರಿ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾವಿರಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಜನ್ಮ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನವರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲೊಮ್ಮೆ ಇಡೀ ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಹಾಡಿ ಎಲ್ಲರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದ್ದರು.

ಒಂದಕ್ಕರ ಕಲಿಯದಿದ್ದರೂ ದಟ್ಟ ಕಾನನದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಊರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೋರಾಟದ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಇದೆ. 'ತಾವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲಿ. ಕುಣಬಿ ಜನಾಂಗದ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಲಿ' ಎಂಬ ಆಶಯ ಅವರದ್ದು. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಿಗರಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಅಭಿಮಾನ. ಹಾಗಾಗಿ ಕಾನನದ ನಡುವೆ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಕುಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಮಾಡಿ ಮರದ ತೊಗಟೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತಮ್ಮ ದಿನದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬಳಸದೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in